

ساعت امتحان: نوبت امتحانی: دی ماه
وقت امتحان: رشته: ریاضی - تجربی
تاریخ امتحان: سال تحصیلی: ۹۴ - ۹۳
تعداد برگ سؤال: آقای جواهريان
۱۳۹۳/۱۰/۱۵

نام واحد آموزشی: دبیرستان غیر دولتی هاتف (دوره دوم)
نام و نام خانوادگی:
امتحان درس: ادبیات فارسی
پایه: سوم

۰/۵

۰/۵

۰/۵

۰/۵

۰/۷۵

۰/۵

۰/۲۰

۰/۲۵

۰/۱۷۵

۰/۱۵

۰/۱۷۵

۰/۱۵

۰/۱۷۵

۰/۱۵

۰/۱۷۵

۰/۱۵

۰/۱۷۵

۰/۱۵

۰/۱۷۵

۰/۱۵

۰/۱۷۵

۰/۱۵

۰/۱۷۵

۰/۱۵

الف) ایات و عبارات زیر را به نثر روان برگردانید.

۱- یکی از صاحبدلان سر به جیب مراقبت فروبرده بود.

۲- بار دیگرش به تصرع و زاری بخواند.

۳- چرخ ارچه رفیع خاک پایت

۴- هماوردت آمد، برآرای کار

۵- ز نیرنگ زالی بدینسان درست / و گرنه که پایت همی گور جست

۶- شما که پردهها از صورت شاه شهید ساخته اید.

۷- مدیر مدام پایی می شد.

۸- و هیج نمانده بود از غرقه شدن.

۹- تا خویشن را ضیعتکی حلال خرند و فراختر بتوانند زیست.

۱۰- وی نیک از جای بشد.

۱۱- دل بر عبور از سد خار و خاره بندیم

۱۲- از گزند داس دروغ وقت هیج روینده را زنهار نیست

ب) معنی واژه های خط کشیده شده را بنویسید.

۱۳- تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته۱۴- وی قبه عرش تکیه گاهت۱۵- خرد را مکن با دل اندر مغای۱۶- گوشت شیشکه، اعلی حضرت۱۷- و باز گشتم با نامه توقیعی۱۸- پا در رکاب راهوار خویش دارند۱۹- در سرتاسر قلمرو خود چاوهش در داد۲۰- در ناحیه شقیقه اش یک سوراخ دیده می شد.

(ج) خودآزمایی:

۲۱- چرا شاعر شعر «ترانه‌ی من» ولادت را از گوهر نور می‌داند؟

۲۲- معنی اصطلاحات «پاتک» و «عمل کردن» را بنویسید.

۲۳- در بیت «وادی پر از فرعونیان و قبطیان است / موسی جلودار است و نیل اندر میان است»، منظور از «فرعونیان و قبطیان» و «موسی (ع)» چیست؟

۲۴- هدف بیهقی از آوردن حکایت‌های مناسب در خلال حوادث چیست؟

۲۵- چرا شخصیت اصلی داستان «گاو»، ماجراهای ساختگی فرار گاو را باور نمی‌کند؟

۲۶- نویسنده چه ایهام لطیفی در عنوان «گلدسته‌ها و فلک» به کار گرفته است؟

۲۷- شخصیت تدین در درس «کمال‌الملک» را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

۲۸- رستم برای پرهیز از جنگ چه پیشنهادی به اسفندیار می‌دهد؟

د) درک مطلب

۲۹- معنی نمادهای مشخص شده را بنویسید.

ماه / روشی اش را در سراسر آسمان می‌پراکند

آنان که فانوسشنان را / بر پشت می‌برند / سایه‌هاشان پیش پایشان می‌افتدخدا ... / برای گل‌هایی که برایمان می‌فرستد / چشم به راه پاسخ است

۳۰- مقصود از دو مرغ رها در «صبح دو مرغ رها / بی‌صدا / صحن دو چشمان تو را ترک کرد» چیست؟

۳۱- با توجه به عبارت زیر از درس «خون خورشید»، منظور از «کاروان‌سالار» کیست؟

در همین موقع خبر دادن پیرمردی با موهای پرپشت سفید و قامتی خمیده وارد کاروان شده و می‌خواهد با کاروان‌سالار دیدار کند.

۳۲- عبارت «احمق مردا که دل در آین گیتی غدار و فریفتگار بند و نعمت و جاه و ولایت او را به هیچ چیز شمرد» با کدام بیت تناسب معنایی دارد؟

الف- بدین زور و زر دنیا چو بی عقلان مشو غره / که این آن نوبهاری نیست کش بی مهرگان بینی

ب- زیزدان دان نه از ارکان که کوتهدیدگی باشد / که خطی کز خرد خیزد تو آن را از بنان بینی

ج- دلا تا کی در این زندان فریب این و آن بینی / یکی زین چاه ظلمانی بروون شو تا جهان بینی

د- تو یک ساعت چو افريدون به میدان باش تا زان پس / به هر جانب که روی آری درفش کاویان بینی

۳۳- پیام محوری داستان «گاو» را بیان کنید.

۳۴- با توجه به شناختی که از شخصیت‌های درس کمال‌الملک دارید، هریک از این عبارت‌ها گفته‌ی کیست؟
 الف) الساعه همه‌ی تابلوهایش رو بگیرین

ب) عرض معذرت اعلیٰ حضرت، عرض تعظیم، عرض عبودیت

۳۵- گوینده‌ی هر کدام از این ابیات درس «رستم و اسفندیار» کیست؟

الف- بترس از جهاندار یزدان پاک / خرد را مکن با دل اندر مغای

ب- ز نیرنگ زالی بدین سان درست / و گرنه که پایت همی گور جست

۳۶- بیت «ای از بر سدره شاهراهت / وی قبه‌ی عرش تکیه‌گاهت» به کدام واقعه‌ی زندگی پیامبر اشاره دارد؟

۳۷- هر کدام از عبارت‌های زیر نشانگر کدام صفت خداست؟

الف- باران رحمت بی حسابش همه را رسیده

ب- خوان نعمت بی دریغش همه جا کشیده

۳۸- کدام گزینه با بیت «عاشقان کشتگان معشوق‌اند / بر نیاید ز کشتگان آواز» نزدیکی معنایی دارد؟

الف- نگاهش خلق را بی تیغ کشته / دکان او شده از کشته پشته

ب- سرکش مشو که چون شمع از غیرت بسوزد / دلبر که در کف او موم است سنگ خارا

ج- آن که شد هم بی خبر هم بی اثر / در میان جمله او دارد خبر

د- ای باد صبحدم خبر یار من بگو / با بلبل از شمايل سرو و سمن بگو

۵) دانش‌های ادبی

۳۹- آثار زیر از چه کسانی است؟

الف) رستاخیز

ب) سرود درد

ج) زن زیادی

۴۰- هر کدام از داستان‌های زیر با چه زاویه دیدی نوشته شده‌اند؟

الف) گاو

ب) گلستانه‌ها و فلک

۴۱- در بیت «خوردست خدا ز روی تعظیم / سوگند به روی همچو ماهت» دو آرایه بیابید و توضیح دهید.

۴۲- دو نوع از انواع نقد را نام ببرید.

و) حفظ شعر

۴۳- جاهای خالی را پر کنید.

من اگر ..... گشتم و خوشدل چه عجب / مستحق بودم و این‌ها به ..... دادند

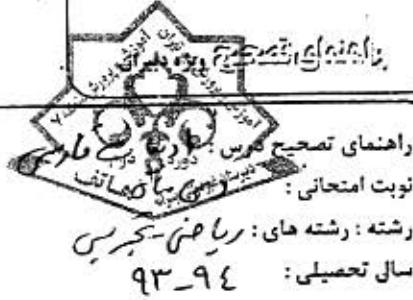
..... کز سخنم می‌ریزد / عجر صبری است کزان شاخ نباتم دادند

هر کاو شراب ..... روزی چشیده باشد / داند که سخت باشد قطع .....

سعدي به روزگاران، مهری نشسته بر دل / بیرون نمی‌توان .....

ساعت امتحان: ۱۲ صبح
تاریخ امتحان: ۱۵ ارديبهشت ۹۳
تعداد برگ راهنمای تصویب: ۳

نام واحد آموزشی: دیبرستان هافت
نام دبیر: آندره عربان
پایه: سوم

معنی و مفهوم شعر و نثر (۶ نمره)

(الف) ایات و عبارات زیر را به نثر روان برگردانید.

- ۱- یکی از صاحبدلان سر به جیب مراقبت فروبرده بود.
یکی از عارفان سر فروانداخته و مشغول و در حالت تأمل و تفکر عارفانه فرو رفته بود.
۲- بار دیگر ش به تصرع و زاری بخواند. بار دیگر او را با زاری و التماس صدا می‌زند
۳- چرخ ارچه رفیع خاک پایت آسمان اگرچه بلند خاک پای توست و در برابرت بی‌قدر است.
۴- هماوردت آمد، برآرای کار حریف تو آمد، آماده‌ی نبرد شو
۵- ز نیرنگ زالی بدینسان درست / و گرنه که پایت همی گور جست
با حیله‌ی زال اینچنین تندرستی و گرنه نزدیک بود کشته شوی.
۶- شما که پرده‌ها از صورت شاه شهید ساخته‌اید. شما که نقاشی‌هایی از ناصرالدین شاه کشیده‌اید
۷- مدیر مدام پاپی می‌شد. مدیر مدام پیگیر بود
۸- و هیچ نمانده بود از غرقه شدن. و نزدیک بود که غرق شود.
۹- تا خویشن را ضیعتکی حلال خرند و فراغ‌تر بتوانند زیست.
تا برای خودشان زمین کوچکی بخزند و بتوانند راحت‌تر زندگی کنند
۱۰- وی نیک از جای بشد. او به شدت عصبانی شد
۱۱- دل بر عبور از سد خار و خاره بندیم
عزم و قصد عبور از سد سنگ خارا و خار کنیم
۱۲- از گزند داس دروغ وقت هیچ روینده را زنده نیست هیچ موجودی از گزند عبور زمان در امان نیست

معنی واژه‌ها: (۲ نمره)

(ب) معنی واژه‌های خط کشیده شده را بنویسید.

- ۱۳- تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته بلند
۱۴- وی قبه عرش تکیه‌گاهت گند
۱۵- خرد را مکن با دل اندر مغاک گور، گودال
۱۶- گوشت شیشکه، اعلیٰ حضرت گوسفند یکساله
۱۷- و باز گشتم با نامه‌ی توقيعی امضا
۱۸- پا در رکاب راهوار خویش دارند تیزرو
۱۹- در سرتاسر قلمرو خود چاوش در داد بانگ، ندا
۲۰- در ناحیه‌ی شقيقه‌اش یک سوراخ دیده می‌شد. گینجگاه

(ج) خودآزمایی: (۳ نمره)

- ۲۱- چرا شاعر شعر «ترانه‌ی من» ولادت را از گوهر نور می‌داند?
زیرا انسان اصل پاک و خدایی دارد.

۰/۵

۲۲- معنی اصطلاحات «پاتک» و «عمل کردن» را بنویسید.

ضدحمله، عملیات انجام دادن

۰/۵

۲۳- در بیت «وادی پر از فرعونیان و قبطیان است/ موسی جلودار است و نیل اندر میان است»، منظور از «فرعونیان و قبطیان» و «موسی (غ)» چیست؟ اسرائیلی‌ها، امام خمینی (ره)

۰/۵

۲۴- هدف بیهقی از آوردن حکایت‌های مناسب در خلال حوادث چیست؟ افزودن نشاط و رغبت خواننده، عبرت‌آموزی

۰/۲۵

۲۵- چرا شخصیت اصلی داستان «گاو»، ماجراهای ساختگی فرار گاو را باور نمی‌کند؟ به دلیل وابستگی شدید به گاوشن.

۰/۲۵

۲۶- نویسنده چه ایهام لطیفی در عنوان «گلستانهای فلک» به کار گرفته است؟ فلک هم یادآور آسمان است و هم وسیله‌ی تنبیه

۰/۵

۲۷- شخصیت تدین در درس «کمال‌الملک» را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ چاپلوس، مطیع، بی‌اراده

۰/۲۵

۲۸- رستم برای پرهیز از جنگ چه پیشنهادی به اسفندیار می‌دهد؟ اینکه دو پهلوان نجنگند و سرابازانشان نبرد کنند.

(د) در گ مطلب (۴نمره)

۰/۷۵

۲۹- معنی نمادهای مشخص‌شده را بنویسید.
ماده روشی اش را در سراسر آسمان می‌پراکند انسان بخشنده

آنان که فانوشان را/ بر پشت می‌برند/ سایه‌هاشان پیش پایشان می‌افتد معرفت و دانایی خدا .../ برای گلهایی که برایمان می‌فرستد/ چشم به راه پاسخ است عشق خدا به بندۀ

۰/۲۵

۳۰- مقصود از دو مرغ رها در «صبح دو مرغ رها/ بی‌صدا/ صحن دو چشمان تو را ترک کرد» چیست؟ بینایی دو چشم

۰/۲۵

۳۱- با توجه به عبارت زیر از درس «خون خورشید»، منظور از «کاروان‌سالار» کیست؟ «در همین موقع خبر دادن پیرمردی با موهای پرپشت سفید و قامتی خمیده وارد کاوران شده و می‌خواهد با کاروان‌سالار دیدار کند.» امام حسین (ع)

۰/۲۵

۳۲- عبارت «احمق مردا که دل در این گیتی غدار و فریفتگار بند و نعمت و جاه و ولایت او را به هیچ چیز نشمرد» با کدام بیت تناسب معنایی دارد؟

الف- بدین زور و زر دنیا چو بی عقلان مشو غره/ که این آن نوبهاری نیست کش بی مهرگان بینی*

ب- زیزدان دان نه از ارکان که کوتاه‌دیدگی باشد/ که خطی کز خرد خیزد تو آن را از بنان بینی

ج- دلا تا کی در این زندان فریب این و آن بینی/ یکی زین چاه ظلمانی بروون شو تا جهان بینی

۰/۵

۳۳- پیام محوری داستان «گاو» را بیان کنید. وابستگی شدید می‌تواند انسان را نابود کند یا هویت انسانی اش را از او بگیرد.

۰/۵

۳۴- با توجه به شناختی که از شخصیت‌های درس کمال‌الملک دارید، هریک از این عبارت‌ها گفته‌ی کیست؟ الف) الساعه همه‌ی تابلوهایش رو بگیرین رضاخان

ب) عرض معذرت اعلیٰ حضرت، عرض تعظیم، عرض عبودیت تدین

۳۵- گوینده‌ی هر کدام از این ایات درس «رستم و اسفندیار» کیست؟

الف- بترس از جهاندار بیزدان پاک/ خرد را ممکن با دل اندر مگاک رسنم

ب- ز نیرنگ زالی بدین سان درست/ و گرنه که پایت همی گور جست اسفندیار

۰/۲۵

۳۶- بیت «ای از بر سدره شاهراهت/ وی قبه‌ی عرش تکیه‌گاهت» به کدام واقعه‌ی زندگی پیامبر اشاره دارد؟ معراج

۳۷- هر کدام از عبارت‌های زیر نشانگر کدام صفت خداست؟

الف- باران رحمت بی‌حسابش همه را رسیده رحمت و بخشش

ب- خوان نعمت بی‌دیغش همه جا کشیده رزاقیت و روزی رسانی

۳۸- کدام گزینه با بیت «عاشقان کشتگان معشوق‌اند/ برنیاید ز کشتگان آواز» نزدیکی معنایی دارد؟

الف- نگاهش خلق را بی‌تبیغ کشته/ دکان او شده از کشته پشته

ب- سرکش مشو که چون شمع از غیرتت بسوزد/ دلبر که در کف او موم است سنگ خارا

ج- آن که شد هم بی‌خبر هم بی‌اثر/ در میان جمله او دارد خبره

د- ای باد صبحدم خبر یار من بگو/ با بلبل از شما میل سرو و سمن بگو

۵) دانش‌های ادبی (۳ نمره)

۳۹- آثار زیر از چه کسانی است؟

الف) رستاخیز تولستوی

ب) سرود درد حمید سبزواری

د) عزاداران بیل غلامحسین ساعدی

ج) زن زیادی جلال آل احمد

۴۰- هر کدام از داستان‌های زیر با چه زاویه دیدی نوشته شده‌اند؟

الف) گاو سوم شخص

ب) گلستان‌ها و فلک اول شخص

۴۱- در بیت «خوردست خدا ز روی تعظیم/ سوگند به روی همچو ماہت» دو آرایه بباید و توضیح دهید.

تلمیح به قسم خوردن خداوند به جان پیامبر در قرآن

تشبیه روی پیامبر به ماه

۴۲- دو نوع از انواع نقد را نام ببرید. نقد فنی، نقد لغوی

و) حفظ شعر (۲ نمره)

۴۳- جاهای خالی را پر کنید.

من اگر ..... که بتوانم... گشتم و خوشدل چه عجب/ مستحق بودم و این‌ها به ..... دادند

..... (این چه...) ..... کز سخنم می‌ریزد/ عجز صبری است کزان شاخ نباتم دادند

هر کاو شراب ..... روزی چشیده باشد/ داند که سخت باشد قطع. (این دلایل از...)

سعدی به روزگاران، مهری نشسته بر دل/ بیرون نمی‌توان. لکرید. لالا بهم. بر هنر گل. بر ایم.